

Olje- og energidepartementet

Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Saksbeh./tlf.nr: Idar Gimmestad/99548819
Deres ref./tlf.nr:
Deres dato:
Vår ref.:
Vår dato: 7.12.2020

Høring av forslag til endring i energiloven §4-2 (utenlandsforbindelser)

Innledning

Vi viser til høring på forslag til endringer i energiloven §4-2 (utenlandsforbindelser), kunngjort på Regjeringen.no 07.09.2020. Forslaget innebærer at konsesjon for å eie og drive utenlandsforbindelser i fremtiden bare kan gis til den systemansvarlige (Statnett) eller foretak der denne har bestemmende innflytelse.

Statnett støtter forslaget til endring, med de bemerkninger som følger nedenfor.

Momenter til støtte for forslaget

Slik Statnett ser det følger det på prinsipielt grunnlag en rekke fordeler med at konsesjon for å eie og drive utenlandsforbindelser i fremtiden kun kan gis til den systemansvarlige (Statnett) eller foretak der denne har bestemmende innflytelse:

- Statnett eier allerede det meste av transmisjonsnettet i Norge og er i ferd med å overta det som per i dag har andre eiere. Vi eier også alle utenlandsforbindelser, og det er unaturlig at fremtidige utenlandsforbindelser skal være et unntak.
- Hensyn til Energilovens § 4-8 om eiermessig skille i transmisjonsnettet ivaretas. Selv om nåværende § 4-2 tillater at andre enn den systemansvarlig kan eie og drive utenlandsforbindelser, så er dette ikke i samsvar med intensjonen i § 4-8. Generelt blir såkalt "unbundling" sett på som en viktig pilar for markedsbasert kraftomsetning. Den foreslåtte endringen av § 4-2 gir derfor en bedre konsistens i loven.
- Investeringer i nye kabler kan gjøre tidligere investeringer mindre lønnsomme. Dette er ikke et argument mot å bygge en ny kabel, men det er viktig at det gjøres gode helhetsvurderinger utover de interessene som en kommersiell investor vil kunne ha i et konkret prosjekt. Konsesjonsmyndighetene vil selvfølgelig vurdere dette, men dette hensynet vil bli ivaretatt helt fra starten av i planleggingen hvis samme selskapet eier alle kabler.
- Nye utenlandskabler har stor innvirkning på det norske kraftsystemet og vil ofte kreve betydelig investeringer i eksisterende nett. I tillegg skal de integreres i Statnetts IT-systemer og kan gi endringer i driftsrutiner. Det kreves omfattende koordinering i alle faser av prosjektet, noe som er langt enklere og mer effektivt hvis selskapet som har systemansvar også bygger og eier en utenlandskabel. Slik koordinering inkluderer blant annet:
 - Aktiviteter knyttet til forsyningssikkerhet, for eksempel kapasitetsberegninger, tiltak i krevende driftssituasjoner, systemvern, manuell endring av flyt og rampingrestriksjoner.
 - Avtaler om utveksling av produkter levert av norske aktører, som påvirker driften av systemet og forbindelsen.
 - Håndtering av HMS-risiko ved feilhåndtering og ut - og innkoblinger av forbindelsen.
- Selv om Statnett senere skulle overta en utenlandsforbindelse som er bygd av andre, så innebærer dette en betydelig risiko for Statnett og sentralnettkundene knyttet til kvaliteten på

anleggene på overtakelsestidspunktet og de valgte løsninger. Det kan være vanskelig å fastsette krav, og følge opp andre sine prosjekter, slik at man på forhånd eliminerer denne risikoen.

Forholdet til havenergilova

Forholdet til havenergilova er ikke nevnt i høringsnotatet. Statnett bemerker at det også etter havenergilova er mulig å søke departementet om utenlandskonsesjon. Statnett mener at departementet bør samordne bestemmelsene i energiloven og havenergilova på dette punktet.

Det forventes å komme omfattende planer for utbygging av havvind i Nordsjøen. Mange av prosjektene vil ligge så langt fra land at tilknytning med HVDC er eneste alternativ. Flere TSO-er utreder nå konsepter der havvind er tilknyttet to eller flere land i såkalte hybride forbindelser. Slike forbindelser kan bygges i steg, der første byggesteg kan være en radiell forbindelse til ett land, mens neste byggesteg gjør forbindelsen til en mellomlandsforbindelse eller en del av et masket nett. Da vil forbindelsene ha to funksjoner; De vil kunne benyttes til ilandføring av kraftproduksjon fra havvind, og i tillegg benyttes til kraftutveksling når vindkraftproduksjonen er lav. Sørlege Nordsjø II er et område som kan være aktuelt å knytte til flere land på sikt.

Det er sannsynlig at det vil bli bygget flere slike hybride løsninger i Europa frem mot 2050, på bekostning av tradisjonelle forbindelser. På sikt kan hybride løsninger kobles sammen til et sammenhengende offshore nett, som også kan inkludere annen produksjon og forbruk (f.eks hydrogenproduksjon).

Et helhetlig og langsiktig perspektiv er derfor viktig for å sikre en regulering som er robust på sikt og som sikrer en rasjonell utbygging. Statnett mener det er viktig å få på plass en slik regulering for å oppnå intensjonen om et monopol på utenlandsforbindelser.

Vedrørende North Connect

Når det gjelder Departementets forslag om behandlingen av NorthConnects konsesjonssøknad under en revidert Energilov, viser vi til vårt høringssvar til NVE's vurdering av NorthConnects konsesjonssøknad.

Bestemmende innflytelse

I høringen foreslås det innført et vilkår om at konsesjon for å eie og drive utenlandsforbindelser kun kan gis til den systemansvarlige, eller til et foretak hvor den systemansvarlige har "*bestemmende innflytelse*". Det fremgår av høringen at departementet med "*bestemmende innflytelse*" mener direkte eller indirekte kontroll med mer enn halvparten av kapitalen og stemmene i selskapet.

Statnett legger til grunn at den eiermodellen som er etablert for Statnetts kabler i drift (NorNed og Skagerrakforbindelsen) og kabler under bygging (NordLink og NSL) er forenlig med vilkåret om bestemmende innflytelse. Statnett og vår partner i utlandet (typisk en TSO eller selskap tilknyttet en TSO) eier hver sin halvpart av forbindelsen slik at Statnett eier den halvdelen av forbindelsen som starter i Norge. Det geografiske området for energiloven og havenergiloven vil dekke Statnetts fysiske del av forbindelsen. Utbygging, drift og bruk av forbindelsen styres av avtaler mellom oss og vår partner.

Med vennlig hilsen
Statnett SF

Håkon Borgen
Konserndirektør
Teknologi og Utvikling

Dokumentet er elektronisk godkjent av Håkon Borgen og har derfor ingen signatur